

**АКАДЕМИЈА ТЕХНИЧКО-ВАСПИТАЧКИХ
СТРУКОВНИХ СТУДИЈА**

ИЗВЕШТАЈ

САМОВРЕДНОВАЊЕ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА АРХИТЕКТУРА

**За период од
3.10.2023.г. до 1.04.2025.г.**

**Ниш,
април 2025.**

**СТАНДАРД 4:
КВАЛИТЕТ
СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА**

Стандард 4: Квалитет студијских програма

Студијски програм Архитектура на основним струковним студијама Академије техничко-васпитачких струковних студија – Одсек Ниш акредитован је 03.10.2023. године. Период који је предмет анализе обухвата школске године 2023/2024 и 2024/2025. У школској 2023/2024. години уписано је 9 студената, при чему је број мали услед чињенице да је упис организован накнадно, по добијању акредитације, у октобру и новембру 2023. године, када су редовни рокови на другим високошколским установама већ били окончани, што је утицало на повећано одустајање дела уписаних током прве године. У школској 2024/2025. години уписано је 29 студената од максимално 30, што указује на значајно бољу позиционираност програма, веће интересовање и квалитетнију улазну базу. Објективна ограничења показатеља квалитета у овом циклусу односе се на кратак период реализације и чињеницу да још увек нема дипломираних студената, па није могуће анкетирање дипломираних и прикупљање повратних информација послодаваца о компетенцијама свршених студената. Истовремено, у складу са прописима и интерним механизмима Академије, пуно самовредновање студијског програма планирано је по истеку три године од почетка његове реализације, док се у оквиру јединственог извештаја обезбеђује континуитет праћења квалитета у складу са фазом развоја програма.

Сврха студијског програма је оспособљавање студената за практичан рад у области архитектуре, уз примену важећих законских прописа, стандарда и норми квалитета, као и праћење савремених технолошких достигнућа. Предност струковних студија огледа се у већем уделу практичне наставе, раду на конкретним проблемима и задацима из праксе, мањим групама и могућности индивидуализованијег приступа, што доприноси квалитетнијем праћењу методолошког тока пројектовања различитих типова објеката. Циљеви програма усклађени су са циљевима Академије и засновани су на стицању знања, стручности и вештина за квалитетан рад у пракси. Исходи учења програма и предмета доступни су јавности на интернет страници Академије, а програм је концепцијски постављен тако да обезбеди широку основу архитектонске делатности на основним струковним студијама, са намером да се на мастер струковном нивоу реализује даље усмеравање ка сложенијим аспектима пројектовања и планирања, реализацији реалних решења, систематском праћењу регулативе и постепеном стицању предуслова за добијање лиценци.

Структура курикулума постављена је тако да развој компетенција буде следљив и прогресиван, уз јасно дефинисане предмете носиоце компетенција као што су Урбанизам, Пројектовање стамбених зграда, Пројектовање јавних зграда, Историја архитектуре и Ентеријер, који се појављују у више семестара (нпр. Урбанизам 1 и 2; Пројектовање стамбених зграда 1 и 2 и сл.) са градацијским повећањем захтевности пројектних задатака. Изборни блокови су конципирани тако да студент бира између два сродна предмета са циљем да се унутар архитектонске струке усмерава ка конкретним компетенцијама у складу са сопственим интересовањима. Иако је број предмета у оквиру програма релативно велики, то произилази из потребе да се обухвати широк спектар тема неопходних за базичне компетенције које се на мастер струковним студијама даље надограђују.

Колизиије рокова између предмета јављају се углавном на крају семестра, што је у одређеној мери карактеристично за студије архитектуре због природе пројектних

предаја, али је колизија сведена на минимум јер по семестру нема велики број носећих предмета који захтевају истовремено сложене и обимне пројекте. У наставном процесу посебан нагласак ставља се на практичну оријентацију струковних студија кроз ангажовање стручњака из привреде, организацију стручних предавања и студијских посета пројектантским бироима и градилиштима, као и рад на реалним проблемима и реалним парцелама у оквиру пројектних задатака. Сарадња са архитектонским бироима у Нишу и околини, као и са Друштвом архитеката Ниша, омогућава студентима да своја идејна решења јавно презентују у простору Академије и у галерији Друштва архитеката Ниша, чиме се ојачава професионална социјализација студената, повезивање са струком и развој вештина усмене презентације и одбране решења.

У току реализације студијског програма отворена је и лабораторија за архитектуру и грађевинарство у сарадњи са компанијом Кнауф, која је опремљена узорцима Кнауф система суве градње изведеним у лабораторији тако да студенти могу да сагледају делове и слојеве најзначајнијих система и типова елемената (различите плоче, профили, носачи, вијци, масе за заптивање, завршна обрада и др.), што представља значајан допринос повезивању теоријских садржаја са реалним системима који се примењују у пракси. У оквиру Академије регистрован је сертификовани Autodesk тренинг центар, при чему Академија има додељене лиценце за студенте и запослене за кључне Autodesk софтвере који представљају основу за рад студената архитектуре, а студенти могу несметано да користе лиценце и ван Академије. У настави се, по предметима, користе: AutoCAD у оквиру предмета *Рачунарска графика*, 3DS Max у оквиру предмета *3D моделовање*, и Revit у оквиру предмета *Увод у БИМ*, чиме се систематски развијају дигиталне компетенције применљиве у пројектантској пракси.

Студијски програм има обавезну стручну праксу у трећој години, али с обзиром на то да прве генерације још нису дошле до треће године студија, тренутно не постоје повратни подаци послодаваца о студентима који су обавили праксу. Партнерска мрежа програма је јасно дефинисана кроз сарадњу Академије и Друштва архитеката Ниша преко ког постоје директне везе са бироима архитектонске делатности на подручју града Ниша и околине, и очекује се да ће се, по реализацији праксе, у наредним циклусима самовредновања укључити и индикатори који се односе на оцену послодаваца и праћење исхода у реалном окружењу рада.

Кључни валидни подаци о квалитету програма у овој фази добијени су кроз студентске анкете. У летњем семестру школске 2023/2024. године, студенти су студијски програм Архитектура високо оценили у оквиру Стандарда 4 (3. ставка „предмет ме подстиче на размишљање“ 4,46; укупна оцена предмета 4,54), као и у оквиру Стандарда 5 (објективност оцењивања 4,88; доступност литературе 4,04; вежбе 4,50; организација предмета 4,46; јасноћа обавеза и бодовања 4,75), док је укупна оцена наставника у оквиру Стандарда 7 износила 4,63. Ипак, потребно је нагласити да је за Архитектуру у том семестру анкетирано 4 од 9 првоуписаних студената, што представља објективно ограничење репрезентативности резултата у првој години реализације програма.

У зимском семестру школске 2024/2025. године, узорак је значајно репрезентативнији (17/29; 58%), што омогућава поузданије уочавање трендова. У оквиру Стандарда 4, за Архитектуру су забележене оцене 3,73 („предмет ми није преобиман“), 3,96 („предмет је допринео да боље разумем проблеме које покрива“),

4,20 („подстиче на размишљање“) и 4,15 (укупна оцена предмета), што указује да је општа оцена предмета и даље висока, али да је потребно даље радити на оптимизацији оптерећења и на јачању подршке студентима у савладавању градива. У оквиру Стандарда 5, најниже је оцењена доступност литературе (3,98), док су остале ставке високо оцењене (објективност оцењивања 4,68; корисност вежби 4,69; организација предмета 4,31; јасноћа обавеза и бодовања 4,534), а у оквиру Стандарда 7 укупна оцена наставника за Архитектуру износи 4,62, што потврђује стабилан квалитет наставног кадра и педагошког рада. Резултати анкета такође су у складу са уоченим практичним изазовима студија архитектуре у делу распореда и предаја у завршници семестра, као и у делу навика студената да користе литературу из библиотеке, при чему је литература у библиотечком фонду доступна, али студенти у мањој мери имају навику да је редовно користе као подршку настави и изради пројектних задатака.

У оквиру реализације студијског програма уочени су и конкретни проблеми који се третирају као полазиште за унапређење. Први значајан проблем односи се на касно организован упис у 2023/2024. години (октобар/новембар), што је условило ограничен број пријављених и неуједначен квалитет кандидата, као и повећано одустајање током прве године. Друга кључна тешкоћа у позиционирању програма јесте то што се кандидати приликом одлуке о упису значајно преиспитују због чињенице да још увек не постоји студијски програм Архитектура на мастер струковним студијама и због перципираних ограничења наставка студија на факултету, што се директно одражава на мотивацију дела потенцијалних кандидата. Трећи изразит проблем је оптерећење наставника и сарадника на студијском програму на горњим границама, нарочито на пројектантским предметима, што у архитектури подразумева интензиван индивидуалан рад са студентима и континуирану подршку током израде пројеката.

У циљу даљег унапређења квалитета, планиране мере обухватају приоритетно пријем додатних сарадника који би преузели вежбе и део рада на пројектантским предметима, чиме би се растеретио постојећи кадар и додатно подигао квалитет рада на кључним предметима. Паралелно, планирана је израда курикулума и припрема документације за акредитацију мастер струковних студија Архитектуре, како би се ојачала вертикална проходност и смањила неизвесност кандидата у погледу наставка школовања. Такође, као мере унапређења у наставном процесу предвиђају се додатна координација рокова предаја у завршници семестра и унапређење студентских навика у коришћењу литературе (усмеравање кроз спискове кључних извора по предметима, подстицање обавезног навођења литературе у елаборатима и пројектним документацијама, као и јачање академских навика кроз методичку подршку наставника). На овај начин, уз већ уочено повећање интересовања и квалитетнији упис у 2024/2025, као и стабилно високе оцене наставника и наставног процеса, обезбеђује се континуитет у праћењу квалитета студијског програма и ствара основ за још поузданије и свеобухватније самовредновање након протекла три године његове реализације.

Показатељи и прилози за Стандард 4:

Табела 4.1. Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

Табела 4.2. Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30.09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Табела 4.3. Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

Прилог 4.1. Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

Прилог 4.2. Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.